

Miroslav Šnajdr ml.

Narozen 7. prosince 1961 v Olomouci. Studia: 1976 až 1977 Lidová škola umění v Olomouci (prof. V. Žemlička), 1977 až 1981 Střední uměleckoprůmyslová škola v Brně (obor knižní a užitá grafika, prof. Dalibor Chatrný, prof. Ivan Chatrný), 1981 až 1985 Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci (obor speciální pedagogika). Samostatně vystavuje od roku 1983, kolektivních výstav se účastní od roku 1984. Je členem TT klubu výtvarných umělců a teoretiků a Spolku olomouckých výtvarníků. Svými díly je zastoupen v Alšově jihočeské galerii v Hluboké nad Vltavu a ve sbírce Královopolská a.s. v Brně. Žije a pracuje v Olomouci.

Hrdinové

Dílo Miroslava Šnajdra mladšího sestává ze dvou značně odlišných oblastí. Jednak jsou to velké expresivní figurální kresby s výrazně existenciálním nábojem a jednak obrazy, které tak či onak zpracovávají dobrodružné motivy z autorova dětství. Na půdorysech lidského těla zpravidla v životní velikosti autor otvírá hlubiny vědomého i nevědomého zápasu člověka jako bytosti vržené do situace, která jej do všech stran přesahuje a často ohrožuje jeho integritu. Na obrazech vycházejících z dětských kreseb autor dává průchod svému bytostnému romantismu, který očišťuje od nánosů lehkých sentimentů a dotahuje jej až k jakési ikoně či totemovému znaku. Vystavená řada obrazů nazvaná „Hrdinové“ náleží právě do této druhé, avšak zdaleka ne doplňkové, oblasti Šnajdrova díla.

Není pochyb o tom, že vnitřní život chlapce Miroslava Šnajdra osciloval kolem pojmu dobrodružství. Životní příběh jeho prastrýce letce jej přivedl k celoživotnímu zájmu o letadla a letce z druhé světové války. Poetika těchto ve své době obdivovaných strojů a neuvěřitelných příběhů jejich pilotů a posádek postupně vykrystalizovala v podstatě čistou metaforu mužného přístupu ke světu. V procesu této krystalizace Šnajdr překročil přirozený chlapecký zájem o válečnictví a válečné stroje a v komiksech a obrázkových cyklech si vytvořil svět výtvarných znaků a motivů, které díky své čistotě a funkčnosti dávají obrazům opět v podstatě existenciální ráz, i když poněkud odlehčený dojemnými atributy dětsky prožívaného dobrodružství.

Pilot vyhlížející z kokpitu není kaširovaným panákem z muzea letectví ani pouhou kuriozitou, ale především člověkem, který se staví ke svému údělu čelem. Proto převažuje přímý pohled do očí bytí zakrytých brýlemi. Piloti se dívají na nás, na malé chlapce, kteří se s nimi chceme identifikovat. Jako bychom se dívali do zvláštního zrcadla, v němž se uvidíme jako odvážní muži v kuklách a v leteckých bundách. Identifikace s hrdinou je základní figurou dobrodruž-

né literatury, proto funguje, proto nás unáší a zůstává v nás. Šnajdrovy obrazy fungují podobně.

Dalším inspiračním zdrojem autorovy dětské fantazie byly indiánky Karla Maye. Už Karel May sám, který na Západě nebyl, musel napínat svou fantazii do krajnosti a toto napínání zřejmě svádí k nápodobě, a tak si dodnes malí kluci ožívají mírně kýčovitě a kulisovitě Mayovky skutečnými hrdiny svých snů a dotvářejí je s vášní doslova tvůrčí. Šnajdr v dětství mnohé z těchto románů zpracoval ve formě komiksových sešitů. Z nich pocházejí válečníci a náčelníci zařazení do řady „Hrdinů“. Pro Evropany byl Indián, hrdý přírodní člověk, vždy přímo vtělením romantického ideálu. Vzdálenost a faktická neznalost těchto lidí je prostorem pro vlastní emoce a představivost. Šnajdrovi náčelníci jsou v podstatě stejnými ikonami mužnosti a odvahy jako jeho letci.

Slovo hrdina dnes již nikdo nebere vážně. Tyto jasné vzory odvahy a cti byly zamlženy tolika ideologiemi a kýči, že je současný člověk zpravidla odkládá spolu s dětskou obuví. To že cesta zpět k dětským hrdinům je složitá, dokládá mimo jiné i technika vystavených obrazů. Šnajdr okopíroval a zvětšil autentické detaily svých dětských kreseb a nalepil je na plátno. Jsou to právě obličej, ona zrcadla chlapecké identifikace. Tyto fragmenty pak rozvinul v úplně kompozičně čisté obrazy. Podstatné je, že tady nestačí vzpomínka a evokace, musí tu být něco pravého, skutečný dotyk dětské ruky, který umožní čtyřicetiletému člověku a poučenému malíři vrátit se zpět k původnímu zdroji.

Současná interpretace těchto obrazů je kombinací původní upřímnosti a vyspělého výtvarného myšlení. Obrazy hrdinů jsou dokladem zvláštní integrity a průchodnosti autorovy umělecké osobnosti. Chlapec a dospělý muž si tu podávají ruce přes propast času a svým gestem nás zvou k podobným návratům u sebe samých.

Jan Balabán

Galerie Magna, Bieblova 3, 702 00 Ostrava / výstava potrvá od 5. 3. 2003 do 11. 4. 2003

Tento projekt je realizován za finanční podpory města Ostravy

Letec, 2002, kombinovaná technika, 150 x 120 cm